

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. december 31.

296. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felölös szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A társadalom feladata a városokban.

A végére járó esztendő súlyos tanulságokkal és problémákkal hagy el bennünket. Az általános politikai zűllöttség, erkölcsi zavarodottság és sanyaru közgazdasági helyzet hatása érezhető az egész társadalomban, majd minden családban. A kishitűeknek elég ok az elesüggedésre, a magyar nemzet ellenségeinek a korai kárörömrre és eselszövényeik hálószeleinek szorosabbra való fonogotására.

De hihetetlen, hogy egészen elernyedt volna az az őserő, amely nagyobb bajokból is kimentette már Magyarországot; lehetetlen, hogy ne legyen már elegendő erős lélek, amely nemcsak maga tud dacolni a pszichológiai lehangolással, hanem talpra tudja állítani a tömegek bizalmát, reményét és kitartását, hogy a válságot meglábolva, megiffjtsák Magyarország közéletének vérkeringését.

Akik a közélet sok felszínességétől és megalkuvásokkal telt morális ingatagságaitól távol állva, a jövőre csüggesztették szemüket, azoknak elkeseredetten kellett látniok, hogy a társadalom már hosszú idő óta milyen helytelen irányba tévedt. Nem volt nevelve arra a haragra, amelyet a nemzetek versengésében csak szellemileg és anyagilag egyaránt erős társadalom vívhat

meg diadallal. Könnyelmű gondolkozás, munkátlanság, erkölcsi defektusok, a morális felfogásnak mindig hanyatlását jelentő fényűzés, tékozlás, léhaság, üres, tartalmatlan tetszelgésre vágyás jutott uralomra a magyar társadalomban. Az érett emléket féltetolta a pökhendi tolakodók, a becsületességet a szélhámoskodók serege. Elég volt egy háborús esztendő, elég volt egy kisebbfajta gazdasági válság, hogy a külszínre oly ragyogó haladásunknak némitő hiányait és árnyékoltjait lássuk.

Akiben még van szilárdabb erkölcsi érzés, akiben van meg nem rokkant akaraterő, az meg fogja érteni a ma is ránk nehezülő válságos idők tanulságait. Ha ki akarjuk építeni Magyarországot, akkor meg kell szilárdítanunk a lelkek fundamentumát. Kétségbe kellene esnünk, ha ennek a gazdasági krízisnek tanulsága sem volna elég arra, hogy visszatérjen a magyar társadalom az ingoványba vezető útról.

Magyarország, első sorban a magyar városok fejlődése még sokra képes, ha a fejlesztés eddigi hibáit sikerül kiküszöbölni. Szükséges hozzá, hogy a magyar városok társadalmi egyesítése magában és kifejezésre juttassa cselekvéseiben az igazi polgári erényeket: a munkát, a takarékoságot, a hűséget, a józanságot, a becsületességet, magának és a nemzet érdekeinek helyes fölismerését.

A városok társadalmának kell az újjáteremtés művét végrehajtani. Vidéki városaink, a fejlődés fényoldalait látva, nagyon

is utánozni akarták a fővárosi élet felszínességét. A társadalmi és közéleti luxus kifejtésében látták a haladás mértékét. Volt alkalmunk már többször rámutatni erre a káros jelenségre. A főváros pénzese embereinek szokásai, szenvedélyei, költséges szórakozásai, sőt léhaságai, amelyekben felületes itélettel a műveltség velejáróit látják, elharapódzott a szerény jövedelmű kisvárosiak közt is. A közszellem, amely ebben a ferde irányba társadalomban kifejlődött, nem maradhatott hatás nélkül a közéletre sem, amelyet a társadalom összesége él és irányít. Így történt, hogy legtöbb vidéki városunk ékes ruhát eserélt akkor, amikor belső életében hiányzottak a legszükségesebbek. A főváros társadalmának nagy része, amely nem mutatkozik a nyilvánosság előtt, alkalmazkodik a nehéz életkörülményekhez, dolgozik, takarékoskodik szűkölködés árán is. Ezt a dolgozó osztályt azonban nem látják azok, akiket a külső cícoma és a kiváltságos helyzetben a borok zájós mulatozása elkápráztat. Ők is egy akarnak tenni otthon. A fényűzésnek és léhaságnak, a kitartó munkától való idegenkedésnek, amely a fővárosi társadalmunk krémjét annyira jellemzi, a mely romlásba sodorta a magyar földbirtokos osztályt és szemünk előtt dönti örvénybe napról-napra a jobb sorsra hivatott, de a fény után kapkodó középosztálybeli családokat, hivatalnokokat, katonákat, még kereskedőket is, keletje lett a vidéki városokban is.

Mint hogy ott a társas érintkezés szoro-

„A Tengerpart” tárcája.

SPICLIK.

— A negyvenes évek s a német világ történeteiből. —

Irta: Váradí Antal.

Mikor az első magyar külügyminisztert kinevezték herceg Esterházy személyében, Frankenburg Adolf, az annyira ismert „Életképek” szerkesztője is Bécsbe került a magyar külügyminisztériumba, míg herceg Esterházy Pál, a külügyminiszter államtitkárul Pulszky Ferencet nevezte ki, aki viszont segítő társul felhozta magával Bécsbe, — mert hát ott telepedett le a külügyminisztérium. — Szontag Pált, Ezekből állott a hivatalos főszemélyzet.

Azonban Kossuth Lajos is küldött egy embert, Varga Istvánt, igen szigorú instrukciókkal Bécsbe, akit aztán az alantas hivatalnokok szigorúsága és kéréllhetetlen pontossága miatt valósággal rettegetek. Esterházynek kevés szava volt a miniszteri dolgokban, ő csak Pulszky információi nyomán dolgozott s nem lévén valami különös országos befolyásu politikai teendője még akkortájt, el is evezett a hivatal vizein esendesen. Szegény Frankenburg Adolf, aki csak nemrég kötött egy ő reá nézve igen előnyös szerződést Heckenasttal az „Élet-

képek” további kiadására nézve, most ettől, valamint a Jókai által neki évente honorárium fejében adadni szokott kétszer száz forinttól megfosztva, a nélkülözésnek és szegénységnek volt kitéve a drága Bécs városában, azzal a csekély hivatalnoki fizetéssel, mely neki, mint a fordító osztály hivatalnokának dukált. Ehhez járult még a Pulszky antipatiája Frankenburg iránt. Mikor először bekopogtatott az államtitkár urhoz, Pulszky rámondott:

— Hát téged mi az ördög hozott Bécsbe?

— Mi? . . . — mondja Frankenburg, — hát a ti parancsotok.

— Parancs, parancs . . . — mondja Pulszky. — Nem kell minden parancsnak engedelmeskedni . . .

— De hát hogy az ördögbe ne engedelmeskedném, mikor ez az egyetlen megélhetésem? Az „Életképek” szerződést fel kellett bontanom, azt te tudod legjobban, mint szerződő fél és régi kedves munkatársam s most mégis így fogadsz? Mi ütött hozzád?

— Renegát vagy. Ott hagytad a régi politikai párthiveidet s ide jöttél Bécsbe . . .

— Jöttem, mert muszáj s nem hagytam ott semmiféle pártot, mert nem politizálok. Azt te tudod legjobban . . . Egyébiránt, ugy látom, itt már kezdődik a spicli-világ! . . .

Frankenburgnak igaza volt. Magyarországból mentek föl a spiclik, hogy oda-fenn Bécsben szolgálataikat felajánlják s ha nem is fogadták el, azért fönt maradtak

és bujták a hivatalok előszobáit és küldözgették a „jelentéseiket”, amelyek akkor még nem voltak veszedelmesek, de később, mikor az idők kereke fordult, veszedelmessé váltak, mert a német urak gondosan eltették, sőt: iktatták a magyar spiclik jelentéseit s azokat később — egyszerűen aktuálisá tették és alkalmazták.

Ezeknek a spicliknek a sorából egykoru emlékirók, különösen egyet említenek, aki Biharból ment föl Bécsbe. A neve: Domokos László, foglalkozására nézve semmi, de régen Biharban valamikor főbíró volt s arról vala nevezetés, hogy a deres fénykorában a huszonöt botot a hasára verette a szegény delinkvensnek. Ez a szomorú nevezetességü ember aztán királyi tanácsos lett s Biharból kegyetlenségei miatt megugrasztatván, Bécsbe ment, hogy pályáját mint spicli folytassa.

Valami desperátus háromemeletes háznak a harmadik emeletén lakott a „Hof”-ban, azon a helyen, amely később a Credit-Bank hatalmas palotája épült. A második, tehát a piszkosabbik lépcsőházból nyílt az a két nyomorult lyuk, melyen folyton hozzá hasonló egzisztenciák szaladgáltak föl s alá. Ahányszor lépteket halott a lépcsőházban, rögtön rázendítette a „Gott erhalte”-t, hogy a künn járó azonnal tudja, milyen gutgesinnt emberre van dolga s eszébe ne jusson valahogyan a fülét a kilinesre tenni. Ha csak nem kívánsi a „Gott erhalte”-ra.

sabb, egyik a másikat ismeri s egyik sem akar háttérbe szorulni a másik előtt, nem vonulhat félre, mint a nagy sokaságban könnyebben eltűnő fővárosi ember: a fényűzés, vele a könnyű élet és a meggazdagodás ingatag vágya még jobban elburjánzott. Ennek a természetes folyamánai voltak a lakás és az ételmezés szertelen megdrágulása, amely aránylag sokkal jobban érezhető a vidéki városokban, mint a fővárosban. Hogy példával szolgálunk: amíg tisztviselőkre, s más készből élő egyénekre nézve valamikor a kisvárosi élet anyagilag vonzó volt, sok családos tisztviselő azért kéréstől ment kisebb városba, hogy ott jobban megélhessen; ma a vidéki városból hangzik föl a legtöbb panasz a megélhetés nehézségeiről, sőt lehetetlensége miatt. És miért? Mert a városok, amidőn nem akartak elmaradni az európai példáktól, közvetlenül a főváros fejlődésének ösztöne alatt állván, amire a társadalom fényűző hajlama szoritotta őket, jóformán számítás nélkül rohantak bele az improduktív megterhelésekbe. Felülről kezdtek a cifrázkodást, ahelyett, hogy a jól megalapozott társadalmi és gazdasági életnek egymásból folyó szükségleteit valósították volna meg helyes számításal. Végül mindnyájan odajutottak, hogy állami támogatásért folyamodnak.

Reformálni kell tehát az egész közszellemet, a társadalmi életben és a községi életben egyaránt. Akármelyik kezdi, a kölcsönhatás nem fog elmaradni. De kezdeni kell. És ha egy és más magánérdek kárt szenved: az már eléggé kielégíthette magát, felajdulására nem szabad adni. Térjen az is vissza a szerény munkához: ne akarja a közérdekből kielégíteni magánérdekét. A közérdek előtt amely a jövő nemzedék útján egyengeti, el kell törpülnie minden magánérdeknek.

Hogy elérhessük a közéletnek a polgári erényekben, valamint a gazdasági érdekekben való reformálását, a társadalomnak erre való nevelése szükséges.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszait telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

De visszatérve Domokosra, ez az ur, a mint Bécsben elhelyezkedett, kezdetben a magyar kormánynak próbált szolgálni. Csak próbált, mondom, mert hamar ajtót mutattak neki. Először aztán a német bürokrácia küldözgette jelentéseit, melyek rendszeresen valamelyik magyar embert rágták, vagy feketítették. Különösen Frankenburgot. Ennek a nagy haragnak az oka pedig egy kis tréfa volt, amelyet vele szemben engedtek meg maguknak a magyar külügyminisztériumban.

Domokos ugyanis egy napon eljött a külügyminisztériumba ajánló-levélért. Láttá ugyanis, hogy most még nem jár elég jó idő a kómekekre, jó lesz inkább hazavonulni s ezért utlevelet és ajánlatot kért Biharba. Először is az államtitkárhoz kopogtatott be.

Pulszky Ferenc tisztában volt azzal, hogy kivel van dolga. A nyitott ablaknál állott — szép júniusi nap volt — s hátratekintve, észrevette, hogy ki hajlong az ajtóban.

— Maga mit akar?

— Alázattal bántokodtam...

— Bántokodják a Varga urhoz bemenni. Én valami érdemes embert várok, nem szeretném, ha magát itt találná.

Domokos riadtan vonult vissza. Ez az első lépés nem sikerült. Ugy ismerték különben, mint valami rossz pénzt. Tudták azt is, hogy most Bécsben nem menve a „mesterség”, valahova vidékre akarja áttenni működése színterét.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A Cunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők naponta d. e. 10—12 és d. u. 2—4-ig. Kivétel a megérkezési nap és indulási napok délelőttje. Jegyekért az Adria palota portásánál 1 koronát kell fizetni jótékony célra.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológvár, a papírgvár, kőolajfinomító-gvár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatic” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

—o—

SZOKATLAN VENDÉGE

érkezett ma reggel Fiuménak. Mikor az emberiség kibujt a meleg párnák közül, az ablakon bevilágított a még teljes szüzi fehérségében tündöklő-ragyogó hó. Az utakat, a házakat, a csupasz galyakat elfödte a fehér lepel, amely annyira szokatlan a kikötővárosban, hogy bámuló emberszemek pihennek rajta, amíg az idő haladásával át nem változik kellemetlen folyadékká. A romantikus hagulat, a ritkasága miatt szívesen látott vendég épp

Bekopogtatott Vargához. Éppen jó helyen járt.

— Maga megint följelent valakit?

— Sohase bántokodtam, megkövetem — én csak egy kis ajánlatot kérek az utlevél mellé, Magyarországra.

— Ajánlatot? No, azt kapprát — mondja Varga — azzal nekiül és sajátkezüleg megír egy levelet Bihar megye főispánjához. A levélnek, Frankenburg szerint, az volt a tenorja, hogy Domokos nótorius spicli, akinél még sokkal becsületesebb embereket akasztottak föl. A levelet lepecsételte s a kezébe adta, mint egy klenódiumot. Azzal, szó nélkül, az ajtóra mutatott.

Ez a gesztus, vagy a spicli-orr volt-e az oka, hogy Domokos nem bizott a meleg ajánlatban, fölteszem róla, hogy meleg vason föl is engesztelte a pecsétet s bepillantott az „ajánló levélbe”. Körülbelül fölakasztásra volt benne ajánlva.

Mikor aztán elment, mégis megijedtek egy kicsit a minisztériumban, mert hátha ebben a revolúciós világban komolyan veszik a szót s egyszerűen felkötik a nyomorultat? Megerősítette e hitében Frankenburgot és Vargát, valamint Henszelmann, aki szintén egy kissé részese volt az ajánlatnak — mert nagyon jól ismerte Domokost és szolgált információval személyét illetően — az, hogy már hónapok teltek el s Domokosnak se híre, se hurova.

A mesterségében facér férfiú ugyanis megsejtve, sőt megtudván az ajánló-levél

oly gyorsan távozik, mint a milyen váratlan-gyorsasággal érkezett.

Hancurozó gyermekhad nagy vigasága üdvözölte a téli bundát, amelyet szét szedve és lapdákká gyöngyölitve de szépen lehet pajtásaink hátára illeszteni. És nemcsak gyermekek, hanem a megletebb koruk is örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy egy kicsit meghólapdázhas-sák embertársaikat. Rövid volt a mulatság, hiszen 9 órakor már 6 fokot mutatott a hőmérő a zérus felett és ez megölte a reggeli vendéget.

Ez a mai hó kellemes oldala, amit azonban aránytalanul felülmul az okozott kár. A nagy vihar szétszaggatta a táviró- és telefonhuzalokat és egyelőre úgy el vagyunk zárva a világtól, mint gyermek-kori ismerősünk: Robinson Crousoe.

Téli érzés libabőrzi a hátunkat, veresre fütjük a kályhákat, élénk cáfolásául azoknak a geografusoknak, akik folyton azt hangoztatják, hogy Fiumében nincs szükség kályhára. Dehogy nincs, kérem, hiszen pld. a ma reggeli hideget még a cigány sem merné lebecsülni. (k. p.)

— A Carpathia elindulása. Holnap, szerdán délben indul Newyorkba a Cunard társaság Carpathia gőzöse. Ma délig 330 utas jelentkezett a kivándorlási házban. A kivándorolni szándékozók közül 280-an magyarok. A többiek jobbra a balkáni országokból való emberek.

— Elszigetelve. Szomorú hírt közölt ma délben szerkesztőségünkkel a posta- és táviró hivatal főnöke. Az összes táviró és távbeszélő vonalakon szünetel a forgalom. Fiuméba sem Budapestről, sem Bécsből, sőt Triesztből sem érkezhetik telefon- vagy távirati értesítés. A zavart a tegnap este óta tartó rendkívüli időjárás idézte elő. A Károlyváros és Zágráb között elhuzodó táviró vonalon mintegy 300 huzaltartó oszlop van megrongálva. Ugy szintén Zágráb és Dugoselo között is rosszak a táviróvonalak.

Ily helyzetben valóságos esapás egy ilyen városnak, mint Fiume, a táviratozás és telefonálás lehetetlensége. Remélhető azonban, hogy a vonalzavar hamarosan meg fog szünni, mert az egész vonalon sok munkás dolgozik a forgalom helyreállításán.

tartalmát, nem is mert hazamenni, hanem valahol külföldön bujkált, amíg Magyarországon reá nézve „meg nem virradt”.

Ez a virradat volt pedig a mi sötét éjszakánk. De hát ilyenkor bujtak elő a baglyok és a denevérek, akiknek Protzman és Bach volt a holdviláguk. Elég szépen is ragyogott nekik.

Novemberben Windischgrätz seregei bevonultak Pestre s mint a jelentés mondja: „a jóézelmeük” ismét kimásztak odújukból és a spiclik „szájkosár” nélkül futkostak az utcákon. Persze, hogy Domokos ur is megjelent az ünnepélyes napokra, amikor Magyarországot meghódított tartomány gyantán kezelték s a szabadságharc embereit vérrel-wassal üldözték. Vörösmarthy Mihály kocsisnak öltözve menekült, Teleki Sándor fagygyugvertyát mártogatott Párisban s ha istenesebben viseli magát, hát jó módban is élhet, aminek megint ez volt a rövid történetje.

Amint a spiclik kiszimatolták hollétét, rögtön hajtóvadászatot kezdtek ellene. Anyja hamarjában összeesongolta neki a legszükségesebbet s az imádságos könyvét busuzóra a kezébe nyomván, szépen, de nagyon szépen megkérte, hogy ne feledkezzen meg a jó Istenről, mert az legnagyobb szorongatásában meg fogja segíteni.

— Forgasd, édes Sándorem, az imádságos könyvet!...

— Forgatom, édes anyám, forgatom... Azzal el, ki a hazából, túl a határon!

— **A kerületi munkásbiztosító pénztár** igazgatósága, a minap Klein D. A. elnöklele alatt ülést tartott. A pénztár mult havi működéséről szóló jelentés meghallgatása után áttértek a napirendre, melynek során öt tagnak rendkívüli betegsegélyt szavaztak meg, elhatározták több új készülék beszerzését, néhány tagnak Abanoba és különböző szanatóriumokba való küldését, két békéltetőbizottsági határozat megfelebbezését s néhány más kisebb ügy elintézése után felhatalmazást adtak a pénztárnak, hogy szükség esetén az új fiemei szanatóriumba küldje a betegeket.

Az igazgatóság azután véglegesítette Tauffer E. dr. orvost, akinek egyévi próbaideje letelt. Végül az érdekeltek közbenjárására azt is elhatározta, hogy a Riecki Novi List és Riecke Novine című lapok ellen indított sajtópert visszavonja, de a nevezett lapok kötelesek lesznek visszavonni azon támadásaikat, melyeket a választások alkalmával intéztek a pénztár tisztviselői ellen.

— **Mennydörgés, zivatar, jégeső.** Az utolsót lélekző 1913-ik esztendő emlékezetes se akarja tenni magát még az időjárás szempontjából is. Napok óta — a vasárnap kivételével — sirokkó dühöng a Quarnerón. A hajózó közönség sokat szenvedett a tengeri betegségtől különösen a Dalmáciából érkező hajókon. Nemesak a hajózásban okozott károkat a rendkívüli időjárás, mely december végén Fiumében is szokatlan, hanem a vasuti közlekedésben is. A ma reggeli gyorsvonat a Fuzsine és Lies között dühöngő hófúvás miatt ötnegyedőrai késéssel érkezett.

Ma reggel 7 és 8 óra között rendkívül heves jégeső zúdult városunkra. A mogyoró nagyságu jégdarabok között dara és hó is esett. A sűrű villámlás nem okozott kárt. Jégeső után a hőmérsék 6 fok Celziuszról 2 fok Celziuszra szállt alá.

— **Kivándorlási palota Zágrábban.** — Zágráb város tanácsa, mint már jelentettük, kivándorlási palotát épített. A tervzessel már megbizta Bauer Brunó zágrábi építész. A tervezett háromemeletes épület mintegy 300.000 K építési költséget igényel.

Oda szerencsésen elért, kikerülte a spielik szemfülességét, de az első hét végén kifogyott a pénzből. Hja, Páris, Páris!

Mikor később hazajött: siralmasan panasolta anyjának párisi nyomorúságát. Nyolevan krajcár napidíjért gyertyát mártogatott valami külvárosi stearin-gyárban.

— Látod, fiam, ez mind nem történik veled, ha istenfélő vagy. Bizonyosan nem imádkoztál!...

— Dehogyan nem imádkoztam én, édes anyám... Ugy imádkoztam, hogy no!...

— Kezedbe se vettél az imádságos könyvet, pedig veled adtam.

— Már hogy ne vettem volna!?... El is koptattam...

— Koptattad ám a... flasztert, haramia... Add csak ide azt az imádságos könyvet!...

Előkotöraszta valahonnan Sándor, de majd a guta megütötte, mikor édesanyja minden lapon egy-egy jóféle bankót mutat neki, amelyet beléjtett, hogy nyomorúságában legyen mihez fordulni...

— Oh istenkém, — sóhajtott Sándor, ha tudtam volna, hogy ilyen jó vagy!...

Frankenburgnak nem adott imádságos könyvet senki, tehát nagyon rövid ideig utazhatott külföldön. Talán nem is utazott, mert amint én tudom, novemberben Budapesten volt és ellátogatott a régi szabadságbarátok tanyájára, a Daum-kávéházba.

Átadom neki egy percre a szót:

— Domokos ur is fölbukott a láthatáron. Ott ült a Daum-kávéház egyik szögletében, pislogó szemével a be- és kimenőket

— **Zavarok a hajóközlekedésben.** A tengeren uralkodó erős vihar nagyobb zavarokat okoz a hajóközlekedésben. Az Ungaro-Croata Liburnia gőzöse tegnap elindult innen arbei útjára, de rövid idő múlva vissza kellett fordulnia, mert a vihar akadályozta az előrehaladásban. A Lederer Sándor gőzös nem indult el a vihar miatt s a Fiume-Abbázia közötti járaton is kimaradtak egyes hajóindulások.

— **Egy vitorlás veszedelemben.** Fiuméből 4 nappal ezelőtt elindult a Cecilia nevű olasz vitorlás. Alig ért ki a hajó a nyílt tengerre, a vihar és a tulnag rakomány miatt veszedelemben került s vissza kellett fordulnia. Tegnap ért vissza Fiuméba, itt kirakták a rakomány egy részét s a hajó ismét elindult útjára.

— **A kis kalandornő.** Tegnap számunkban megírtuk a kis Friedmann Ilona kalandos esetét. A 14 éves leány ugyanis egy többgyermekes családdal csatlakozva, a mult héten indult Laconia Cunard-gőzessel Amerikába akart menni. A hajón azonban észrevették és Gibraltárnál átszállították a Fiume felé menő Carpathia-ra. Fiumében a határrendőrség vette gondjaiba a kis kalandornőt, aki szövevényes beszédeivel bámulatba ejti a legöregebb rendőröket is. Mikor a hajón Gibraltár felé észrevették, a kérdezősködő kapitánynak azt vallotta a kis Friedmann Ilona, hogy atyja Michiganban van és ő hozzá akar menni. Itt Fiumében a kihallgatásánál azonban kiderült, hogy atyja Budapesten cipőfelsőrészkesztő. A leánykát, aki egészen fejletlen, a határrendőrség véleménye szerint a detektívregények ronthatták meg, mert viselkedése, beszédmódora és dacos nézése arra vall, hogy sokat forgatta Sherlock Holmes és Nick Carter könyveit. A határrendőrség széles alapon nyomoz aziránt, hogy a kis leánynak hogyan sikerült a Budapestről való megszökés. Kiderült még, hogy a kis Ilona kétszer tette meg az utat Budapestről Fiuméba. Gyánu van arra is, hogy a leánykát lélekufárok akarták kivinni, de utközben baj történt és így magára hagyták áldozatukat.

mustrálgatván s mint az oroszlan a szentírásban: keresvén, kit faljon föl? Itt találtuk őt én és Henszlmann barátom, midőn egy szép reggel benyitottunk a kávéházba, mely még néhány nap előtt a szabadelvűek gyűlőhelye volt s most a par excellence sárgafeketéki tanyája lett. Alig pillantottuk meg őt, midőn Henszlmann, nem tudom, miféle jókedvében, oda siet, a kuckóban ülőhöz s tettett esodálkozással kérdi:

— Nini... Hát Domokos uram, magát nem akasztották fel odahaza?...

Hogy micsoda dühös pillantást vetett erre Domokos uram a két baráttra, elképzelhető. Savósürke szemei villámlottak s fölgorva kuckójából fölrugta maga alatt a széket s szaladt az ajtó felé, még visszasiszegve:

— Várjatok csak!... majd meglássuk: kit akasztanak fel előbb, engemet, vagy titeket?...

Ennek a fenyegetésnek fele sem volt tréfa s mikor a küszöbön még egyszer fenyegetőleg rázta az öklét a két jó barát felé, ezek egymásra néztek s azon kezdtek tanakodni, hogy merre biztosabb?...

— Sok keserves óránkba került ez a tréfa... — panaszkodik Frankenburg, habár esodálatosképen minden nagyobb veszedelemtől megmenekült, amit ő egy régi anekdota alkalmazásával így szokott előadni...

— Hallottátok-e a két esodarabbi történetét? Két falusi zsidó dicsekszik egymásnak, mindegyik a maga esodarabbijával.

Súlyos baleset a papirgyárban. A helybeli magyarság körében tegnap este nagy megdöbbenést keltett egy fiatal magyar tisztviselő rémes balesete. Este 6 órakor terjedt el az a hír, hogy Fazekas Adria-aligazgató fiának, Fazekas József 19 éves papirgyári tisztviselőnek jobb karját egy gép tőből leszakította. A szerencsétlenség este 6 órakor történt. Fazekasnak dolga akadt a gépteremben, ahol a gépek működésben voltak. A fiatal tisztviselő az egyik gép közelében megbotlott, karja a géprészek közé került, amelyek azt teljesen összeroncsolták. A szerencsétlen ifju vérfagyasztó jajkiáltásaira előrohantak a munkások, akik ideiglenes segítséget nyújtottak Fazekasnak. Nemsokára megérkeztek a mentők, akik a boldogtalant a kórházba szállították. A gép által leszakított kar már a gyárból a temetőbe vitték s az orvosoknak csak a vállról lelógó húsfatokat kellett eltávolítani. Fazekas állapota rendkívül súlyos.

Fazekas Józsefet ma reggel átszállították a kórházból a via Pomerion levő szanatóriumba. Állapota változatlanul súlyos.

A papirgyár igazgatósága ma a következőket mondotta egyik ott járt munkatársunknak a balesetről: A szerencsétlenség 5 óra husz percekor történt. A rendes munka alatt egy gőzzel fűtött hengerre papirdarab esett. Az ifju balkezelével tovább dolgozott, jobb kezével pedig a papirdarab után nyúlt. A henger nagy hősege miatt azonban viszarántotta a kezét, amely ebben a pillanatban a henger és egy nemezlapp közé szorult. A géprészek a csuklónál törték össze az ifju karját, azután tőből leszakították azt. Fazekas műszaki hivatalnoknak készült s még egy évi gyakorolokodásra lett volna szüksége, hogy művezetővé legyen. A szerencsétlenség a cigarettapapirt gyártó gépnél történt.

— **Fiatalkoruk ügyében tilos a hirlapi közlés.** A belügyminiszter elrendelte, hogy a gyermekek vagy fiatalkoruk ügyében tilos a hatósághoz intézett beadványt, hatósági iratot vagy a folyamatban levő eljárásnak bármely részét közzétenni. A tilalom megszegése vétség, a melyet megfelelően büntetnek.

— Az enyim a csodarabbi, — mondja az egyik, mert én szakadó esőben vittem fuvarban Majsára... Mondtam neki: szálljunk meg, mert bőrig ázunk. Az én csodarabbi azt mondja:

— Te csak hajts tovább!...

Es tudod, mi történt? Én hajtottam tovább és jobbra szakadt az eső, balra szakadt az eső, de középen, ahun mi mentünk, száraz volt az út, mint a puszkapor!...

— Ez semmi, — fuvalkodik föl a másik... Én vittem egyszer fuvarban az én csodarabbiomat. Péntek délután volt, alkonyodott, — mondok a rabbinak.

— Szálljunk meg, rebe, mert ráuk hajlik az este és jön a sábesz!...

— Semmi sábesz!... — mondja az én csodarabbi, csak te hajts tovább!

— És én hajtottam tovább... tovább... És tudod, hogy mi történt?

— ...óra volt sábesz, — balra volt sábesz, középen volt péntek délután egész este!...

— Már most, — azt mondja Frankenburg, én is így menekültem meg. Amerre én mentem, jobbra volt svaregelb világ, balra volt svaregelb világ, csak amerre én mentem, ott mindig nemzetiszinü volt a vidék!

Igy menekült ki a spiczlik körmei közül, nagy fájdalomra Domokos uramnak, a ki haláláig siratta, hogy mért nem használta fel, jobban az alkalmat a Daum-kávéházban?...

— **Nagy megrendelés a papirgyárnál.** A Smith és Meynier papirgyárban két egyiptomi cigaretta-készítő cég 150.000 korona értékű cigarettapapírt rendelt.

— **A hét fertőző betegségei.** A városi tisztifőorvosi hivatal jelentése szerint Fiumében és kerületében a december 22-étől 28-áig terjedő héten 8 kanyaróeset, 1 difteritiszeset, 2 hastifuszeset fordult elő, szármárkölhögésben egy, ragályos fülmirigyben 6 megbetegedés fordult elő. A kórházba egy vörhenyest és egy difteritisz-beteget szállítottak.

— **Övintézkedés a pestis ellen.** A m. kir. tengerészeti hatóság valamennyi alárendelt rév hivatalhoz és révközeghez, valamint a martinschizzai tengeri veszteglő intézethez a következő körrendeletet intézte: Megállapítván, hogy Beirutban a pestis fellépett ezen kikötőből Fiuméba vagy a magyar-horvát tengerpart valamely kikötőjébe érkező hajókkal szemben Párisban kötött nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről szóló 1909. évi XXI. törvényeknek ezen hatóság 1910. évi január hó 21-én 179. sz. alatt kelt rendeletével közzétett határozmányai alkalmazandók.

— **„Szükség törvényt bont.”** Gyepes István kőműves még karácsony másnapján együtt iddógált egy társasággal a Via Industria 9. szám alatt lévő koresmában. Gyepes régen munka nélkül van és bizony erősen aggódott azon, hogy ha a társak megtudják, hogy neki egy fillérje sincs, kiakbólítják őt a társaságukból. A véletlen azonban pénzhez segítette. Kiment a félreleső helyre, melynek közelében Pujányi István a bortól elnyomva bóbiskolt. Nem sokat gondolkodott Gyepes. Gyakorlott kézzel megtapogatta az alvó ember kabátját és írásai közül kivett egy 170 koronát tartalmazó borítékot. Pujányi röviddel ezután felébredt és észrevette a pénz hiányát. Lármat csapott, majd a rendőrségen feljelentést tett. A megindult nyomozás során a rendőrség megállapította, hogy a tolvaj csakis Gyepes lehet. Tegnap sikerült Gyepes elfogni Határozottan tagadja a terhéről cselekményt.

— **Ha a koresmáros nem ad bort.** Tegnap reggel három ittas munkás tért be a Calle San Sebastianon levő egyik bormérésbe. Bort követeltek, de a koresmáros itasságukat látva, nem akarta őket kiszolgálni. A három részeg ember és a koresmáros között erre szökváltás keletkezett, a melynek hevében az előbbiek felszedték a kiszolgáló asztalon levő üvegeket és poharakat s azokkal megdobálták a koresmárost. A lárma és esőrómpölésre nagy tömeg esődült össze, rendőr is jött, akinek láttára az egyik részeg revolveréből a levegőbe lőtt. A rendőr segítséget kért. Néhány rendőr sietett elő, akik ártalmatlanná tették

a három megvadult embert s bevitték őket a rendőrségre. Megindították ellenük az eljárást.

— **Megszökött a tébolydából.** A városi kórház tébolydájából tegnap megszökött egy Besiak Vince nevű elmebeteg ember. Besiak a Deák Fasorba sietett, ahol egy előtte ismeretlen asszonyt úgy arcul csapott, hogy a nő leesett a földre. Besiak ezután a helyedreir lakására sietett, nem kis meglepetésére hozzátartozóinak, akik azonnal mentőkért telefonáltak. A mentők odasiettek, kényszerzubbonyba tették az örültet s visszavitték a tébolydába.

— **Kifosztott cipőüzlet.** Tegnap éjjel a susáki Madovinác-féle cipőüzletben betörők jártak. A feltört kirakatot még az éj folyamán meglátta négy hangos dalolással hazai gyökér ifjú. Ezek értesítették a portyázó rendőrt. Madovinác István a rossz hírt hozó rendőrrel elment az üzletbe és megállapította, hogy 30 pár cipőt vittek el az üzletből. Kára nem nagy, mert betörés ellen biztosítva van.

Tegnap délután az óváros egyik csapászkéiben egy rongyos öltözötű ember két másiknak elmondta, hogy a vasuti alagútban egy zsákban új cipők vannak, amelyeket jó lenne elvinni biztosabb helyre, míg eladhatják őket. A két ember el is ment a jelzett helyre. Ott azonban egy reggeli lap riportere volt, aki rosszat sejtve a két emberről, jelentést tett a legközelebbi rendőrnek, aki el is fogta a zsákot cipelő embereket. A rendőrség nyomozza a tettést, akit a két cinkostárs nem is ismer a nevéről.

— **Elítélt betörő.** Néhány héttel ezelőtt — mint akkor megirtuk — Perich Domonkosnak a Calle dei Rettorin levő lakásán betörő járt, aki mintegy 2000 korona értékű ékszert vitt el. A tolvaj Rubessa Antal 38 éves munkanélküli órásság személyében elfogták, a lopott dolgokat pedig játszadó gyermekek találták meg a Scoglietton levő vasuti töltésén. A törvényszék az ez ügyben tegnap megtartott tárgyaláson egy évi börtönrre ítélte Rubessát. Rubessa felebbezett.

— **Drága almák.** Hodak József bejelentette a susáki rendőrségen, hogy Karpan Anna nevű cselédje két almát lopott el, amivel Hadak 20 korona kárt szenvedett.

— **Két alma 20 korona?** — kérdi esodállkozva a panaszt felvevő rendőrtiszt.

— **A két alma — eserepből volt és a kis gyümölkéimnek a perselye volt.**

— **Az már más.** Majd utána nézünk a delegnak.

Tegnap elfogták Karpan Annát, aki nem tagadja a lopást, csupán azt sajnálja, hogy az alma-perselyekben összesen 5—6 korona volt...

— **„Hej, rossz a világ sorja!”** Kriszovich József novi-i 60 éves földmives nagy nyomorban érte meg a karácsonyi ünnepeket. Sokat gondolkozott azon, hogy mit kellene tenni, hogy egy kevés pénzmaghoz jusson. Legalkalmasabbnak a koldulás látszott és meg is kezdte a pénzszerzésnek ezt a szomorú módját. De pechje volt, mert alig szedett össze két koronát, egy titkosrendőr elfogta és bekísérte a rendőrségre. „Hej, rossz

a világ sorja!” mondotta Kriszovich rezignáltan, mikor tiltott koldulásért a rendőrségi fogházba zárták.

— **Veszedelmes koresmai vendég.** Kos József torrettai kresmájába részeg fővel beállított Vucesek Gábor 24 éves buduai napszamos és italt kért. A koresmáros az ital kiszolgálását megtagadta. Ez annyira dühbe hozta Vuceseket, hogy nekiesett a koresma berendezésének és mindent törni-zuzni kezdett. A koresmáros nem bírta a nagyerejű napszamosal és rendőrt hívott. A rendőrségen kétnapi elzárásra ítelték a garázda részeget.

— **Baleset.** Bogovics János 22 éves munkás tegnap járás közben elesett s ennek következtében súlyos sérülést szenvedett a jobb lábán. A kórházba vitték.

— **Románia a magyar külkereskedelem ellen.** A román közmunkaügyi miniszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a jövőben Predeal és Palánka határállomásokon csak előre megállapított számú tehervonatot fognak Magyarországból Romániába átengedni. A miniszter ezt a rendelkezést a nagy román waggonhiánnyal és azzal okolja meg, hogy a román vasutak Predealon át oly sok magyar árut, különösen fát szállító vonatot kénytelenek továbbítani mozdonyaikkal, hogy ez okból a románok számára gabona- és személyforgalomra aránylag kevés maradjon. Ez a rendelet a Románián át irányuló magyar külkereskedelmet rendkívül súlyosan érinti, a Kelet felé irányuló virágzó faipart pedig valóságos tönk réteheti.

— **Corso mozi. Ma esti műsor:** A fehér paripa, megható drámai színjáték. Utána egy érdekes beszélőfilm kerül bemutatásra.

Berlin-szálló Budapestben. A fővárosi élelőből egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a. megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő, szakszerű vezetésére.

— **Olvasóinkhoz.** Január 1-én tizenegyedik évfolyamába lép **A Tengerpart.** A mögöttünk maradt évtized igazolja, hogy mindenkor becsületesen és megalkuvás nélkül harcoltunk a magyarság érdekeiért. Mídon tehát olvasóink további támogatását kérjük, egyben tisztelettel kérjük helybeli és vidéki előfizetőinket, hogy **az előfizetést idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.**

Uj előfizetések bármely naptól kezdve telefonon (229. szám), postán vagy személyesen jelenthetők be A Tengerpart kiadóhivatalában, Gradinata del Sasso Bianco 3. I. em. (Wurzer-ház).

Előfizetési árak:

Egész évre 24 kor., negyedévre 6 kor.
fél évre 12 kor. egy óra 2 kor.

Tisztviselők, altisztek és munkások fél áron kapják A Tengerpart-ot.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

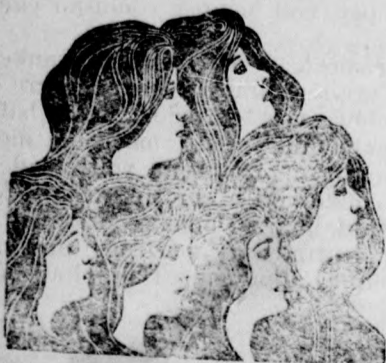
Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakóhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holzner Emil Zoltán Budapest, VIII., Szigetvári-u. 15. sz.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szereztető be az EREDETI MINŐSÉG.

Kapható Fiumében: **A. CORTE** illatszertárában.

TÖZSDE.

	Dec. 29 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	839.50	
Osztrák hitelrészvény	533.—	
4 ¹ / ₂ -os koronajáradék	81.90	
Osztr.-magy. államvasut	709.50	
Jelzálogbank	435.—	
Leszámitolóbank	525.50	
Hazai Bank	288.50	
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	534.—	
Rémánuráyi	611.—	
Salgótarjáni	736.—	
Közúti Vasut	629.50	
Városi Villamos	348.50	
Adria	578.—	
Déli Vasut	103.50	
Magyar Cukoripar	2620.—	
Rizsgyár	3730.—	
Budapesti Gabonatőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.44	
Búza májusra	11.45	
Rész októberre	—	
Rész áprilisra	8.69	
Zab októberre	—	
Zab áprilisra	7.51	
Tengeri májusra	6.59	
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	631.50	
Magyar hitelrészvény	841.—	
Osztrák magyar államvasut	708.25	
Déli Vasut	—	
Alpesi	782.50	
Skoda	751.50	
Osztr. koronajár.	83.50	

Telefonzavar miatt nem érkezett.

Fiumei és triezsti értékek:

	Legutóbbi köté- sek átlagár.
Fiumei 4 ¹ / ₂ -os kölesönköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1000.—
„Magyar Olajgyár“	1000.—
„Magyar Olajgyár“ új	202.—
Austro-Americana	283.—
Navigazione Libera Triest	610.—
Osztrák Lloyd	599.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampela Szeszpároló Rt.	420.—
I. Triezsti Rizsgyár	660.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	447.—
Spalato Portland Cement	371.—
Assicurazioni Generali Nap.	802.—
Riunione Adriatica	3570.—

Boldog órai csakis annak lehetnek, aki hozat magának egy működvelő hangszert
Wagner „hangszerkirály“-tól.
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Varázsfuvola ajándékkal 4 kor. — Csodatornbita erős rézből 6 kor. Szájharmonika dobkisérettel 3 kor. Facimbalom 15 hanggal 4 kor. Tündérharangok állványon 9 kor. Varázshegedű újdonság 6 k. — A milánói, párisi és londoni kiállításon kitüntetve az első díjjal.
Javítás szakmühelyek! Fényképes árjegyzék ingyen!
Ovás! Ügyeljünk a „Wagner“ névre és 15-ös házszámra.

Távirat — Telefon.

TELEFONZAVAR.

Mint lapunk más helyén is olvasható, Fiume teljesen el van vágva a külvilágtól, mert úgy a telefon, mint a táviróvezeték megrongálódott. E miatt mai telefon- és távirati rovatunk sem teljes, mert csak azokat a táviratokat adhatjuk, melyek még a zavar beállta előtt, tehát a kora reggeli órákban érkeztek.

A cárevics állapota aggasztó.

PÉTERVÁR, dec. 30. A cárevics betegségéről ellentmondó hírek kerültek forgalomba. Az egyik verzió szerint a trónörökös megütötte beteg lábát, de komolyabb következményei nem lesznek az esetnek. Viszont más hírek szerint a trónörökös állapota aggasztó. A cárevics a két utolsó napon nagyon rosszul volt és — valószínűleg a tulságos megerőltetéstől — erős vérzése támadt.

Ujabb zaberni eset.

ZABERN, dec. 30. A polgárság körében az a vélemény alakult ki, hogy a 27-iki merényletet nem követte el zaberni lakos. Tudvalevőleg a kormányzósági palota kertjében őrt álló katonára 27-ről 28-ra való éjjel két puskalövést tett egy eddig ismeretlen ember. A katonának nem esett baja.

Egy világkiállítás deficitje.

GENF, dec. 30. Szomorúan fest a világkiállítás elszámolása. Kerek harminc millió frank a deficit, amely elsősorban azokat a nagyiparosokat terheli, akik jótállást vállaltak a költségekre. Ez a részesedés hatvan százalék, Genf városa pedig negyven százalék erejéig van kötelezettségben. Igaz, hogy ennek fejében a városnak megmarad a hatalmas főcsarnok, amely egymaga több milliót ér. A város most felszólította a nagy vállalatokat, hogy fizessék be az őket terhelő részt, mert a tartozások kifizetésével nem lehet várni. Ugy volt, hogy a három kiállítási igazgató tiszteletére nagy ünnepet rendeznek, de ez a szomorú eredményre való tekintettel elmarad.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák“ szálló
a Deák-korzón és dependance-a a
„Bonavia“ szálló
Via Edm. De Amicis 4.
Mindkét szállóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

A Mona Lisa diadalutja.

MILANO, dec. 30. Vasárnap este indult el Modigliani képtárgyszármazója a Mona Lisával Rómából Milanóba, ahol ma és holnap közszemlére fogják kiállítani Leonardo da Vinci remekét a Brera-képcsarnok harmadik emeletén. Itt va na halhatatlan olasz mesterek és néhány jeles tanítványának több műve. Ezeknek csoportjába helyezik a Mona Lisát. A Brera-képtár körül és a folyosókon kétszáz karabiniere fog őrködni. Kedden este viszik el a Mona Lisát Párisba.

PÁRIS, dec. 30. Szilveszter estéjén érkezik meg a Mona Lisa és újévtől kezdve a szépművészeti akadémia nagytermében fogják kiállítani beléptdíj ellenében, amely összeg a párisi olasz jótékony intézmények javára fog szolgálni. Szombaton vonul be a Mona Lisa a Louvreba. A Salon Carré nevezetes sarkát, ahol Gioconda egy állványon volt évek hosszú során, már elrendezték ugyanúgy, mint volt azelőtt. Vasárnap reggel már bebocsátják a közönséget ebbe a terembe.

Szenzációs rákoperáció.

LONDON, dec. 30. Newyorkból táviratozók: Egész Amerika feszült izgalommal várja annak a rádiumkurának eredményét, amelynek Brenner Róbert képviselő, Newyersey kongresszusi tagja magát alávetette. Karácsony első napján megérkezett Washingtonba és dr. Kally szanatóriumában még aznap megoperálták. Balvállán elfajult rosszindulatú nagy rákos daganata van, amelybe tizenegy metszést tettek és a tizenegy bevágásba ugyanannyi csőben összesen nyolcszázötven milligramm rádiumot vezettek be. Szombaton ugyanezekben a csővekben külsőleg alkalmazták a rádiumot.

Agyongázolt zsebtolvaj.

ZÁGRÁB, dec. 30. Ma reggel a Károlyváros felől Zágrábra menő vonaton az utasok tettenértek két zsebtolvajt. A meglepett zsebmetszők leugrottak a robogó vonatról az egyiken keresztül gázoltak a kerek, a másik elmenekült.

Albánia fejedelme.

NEUWIED, dec. 30. A Neuwieder Zeitung biztos forrásból szerzett értesülése szerint Wied Vilmos herceg nem fogadott eddig semmiféle albániai küldöttséget. Hogy mikor történik ilyen küldöttség fogadása, az még bizonytalan. A herceg újévig Neuwiedben marad és azután visszatér Potsdamba. Albániába való végleges elutazására nézve még nem történt diszpozíció. Egyelőre Durazzót szemelték ki székvárossá.

A hármasszövetség és Epirusz.

ROMA, dec. 30. A „Tribuna“ a cáfolatok ellenére pontról-pontra fenntartja azt az értesülését, hogy a hármasszövetség elválasztja az égei szigeteket kérdését Epirusz hatartartozandóságának kérdésétől.

Bécs, dec. 30. A „Tribuna“ híradását lényegében megerősíti a „W. Allg. Ztg.“ is, mely nyilvánvalóan sugalmazott cikkben ugyanazt mondja el tegnap esti kiadásában, amit a római lap.

Uj- szőrmeáru-üzlet!
Lazzarini A.

SZÜCSMESTER ÉS SAPKAKÉSZÍTŐ
Via Petrarca 6. szám. (Dubravesics-ház
(a dohánygyár mögött)
elvállal mindennemű szőrme- és prémárak gyors és pontos elkészítését és átalakítását.
Olesó árak!

A „Consortio Fiumano di Credito e di Risparmio“
(„Fiumei Hitel- és Takarékszövetkezet“)

tudaija a nagyközönséggel, hogy december 29-étől kezdve iroda-helyiségei az új Baccich-féle palota félemeletén (Riva Cristoforo Colombo 4. sz) vannak.

Háromszázezer márkás sikasztás.

LUXEMBURG, dec. 30. Deffendingenben berlini titkosrendőrök letartóztatták egy hotelben Redetzky bankhivatalnokot, a ki intézetét 300.000 márkával megkárosította, de nem lehet tudni, hogy melyik a kárvallott bank.

Orosz hadikészülődés ?

PÉTERVÁR, dec. 30. A „Russki Invalid” című lap az orosz hadvezetőségnek azt a tényét kommentálja, hogy a most kiszolgált altiszteket nem bocsátják el, azt írja, hogy miután Európa minden jelentékenyebb hatalma szaporítja hadseregének létszámát, Oroszország sem maradhat el a versenyből. Az altisztek benntartását a hadvezetőség az újonc legénység jobb kiképzésének szükségével indokolja.

A szerb helyzet.

BELGRÁD, dec. 30. A szkupstina tegnapi ülésén 85 szóval 1 ellenében elfogadták az 1914. év első két hónapjára a költségvetési provizóriumot. A szavazás után a szkupstinát január 17-ig elnapolták. A költségvetési provizórium tárgyalásánál csak a kormányhoz hű képviselők voltak jelen.

Olaszország Törökországért.

ROMA, dec. 30. Rastignac a „Tribuna” tegnapi vezércikkében hevesen nekiment a párisi „Temps”-nak, mert valósággal denúciálta Törökországot a hármass entente-nál. A lap védelmébe veszi Törökországot s a cikk során ígéretet tesz, hogy az égei szigetek ügyében Olaszország teljes erejével támogatni fogja Törökországot.

Az orosz tartalékosokat visszatartják.

PÉTERVÁR, dec. 30. A cári hadseregparancsot adott ki, amely szerint azok a tartalékosok, akiket már szeptember közepén el kellett volna bocsátani, ápriliséig zászló alatt maradnak. Ez az intézkedés nemcsak erre az évre, hanem a jövőre is szól. A Rosszija szerint azért volt rá szükség, hogy Oroszország el legyen készülve a minden tavasszal beálló háborus bonyodalmakra. Politikai körökben azonban azt hiszik, hogy az új intézkedés valódi oka az osztrák-magyar monarchia és Németország létszámemelése volt.

Szilveszter - estély a Deák-szállóban.

Dec. 31-én este a Deák-szállóban a 79. gyalogezred zenekara hangversenyez, kezdete fél 9 órakor. Mulatságos tombolajáték is lesz, számos díjjal egybekötve. Belépő díj 1 korona.

ABBAZIA

BRISTOL szálló, kávéház s étterem.

140 modern szoba, lift, központi fűtés, melegvíz-vezeték, villany, telefon. **Kitűnő magyar konyha.**

Tulajd. **Rudovits V.**

Méz

különlegesség kicsinyben és nagyban, nagyobb vételnél jelentékeny árengedménnyel kapható

Fleischhacker C.
tejcarnokában

Fiume, Piazza Elisabetta. — Naponta friss bécsi kolbász.

FIUME

csak CORSO 11.

A téli idényre

ajánljuk óriási választéku szőnyegeinket és függőnyeinket.

Zsinegfutók, azelőtt 2.- kor.
most 80 fill.

Tapestry gyapjufutók azelőtt 5.- kor. most 2.50 kor.

Velour gyapjufutók azelőtt 8.- kor. most 4.50 kor.

Függönyök mosható vászonból 7 kor.-tól. feljebb.

Axminster szalonszőnyegek 200-300 nagyság, drbja 37 kor.

Tapestry ágyelők gyapjuból drbja 2.70 kor.

Nagy választék Argaman, Axminster, Velour és Tapestry szalonszőnyegekben.

Tisztelettel

Weiss M.

Csak CORSO 11.

FIUME

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hótes arrivés hier:)

Rác István dr. Budapest	Szegő
Lévai Izsó Rimaszombat	Szegő
Zsolnai Pál Wien	Szegő
János Elza és Vera Budapest	Szegő
Teichter Mártha Budapest	Szegő
Török László dr. Budapest	Szegő
Marsó Etel Budapest	Szegő
Steiner Lipót Belgrád	Regina
Hörmann Karl Wien	Offiz. K.
Szmetana Szófia Hólak	Royal
Cigalle Dionys Wien	Staatsb. K.
Gyebnár Ferenc Fülel	Securaust.
Szegedy Károly Ujfehértó	Securaust.
Farkas József Zilah	Securaust.
Nyika Péter Brassó	Securaust.
Jóbbágy Ferenc Székesfehérvár	Securaust.
Kohn Klára Wien	Scheler
Bartl Ágnes Wien	Scheler
Engelmann Viktor dr. Wien	Quitta
Kohn Arthur Brünn	Speranza
Kerpel Amália Pozsony	Breiner
Burger Róza Wien	Breiner
Kanner Heinrich dr. Wien	Savoy
Rooz Jenő Budapest	Gutenberg
Triangi Elsa grófnő Wien	Stefanie
Woll Imre Wien	Bristol
Stefanowits Milotin Kragujevatz	Bristol
Aranyosi M. Budapest	Bristol
Havas Károly Budapest	Bristol
Rajnih Pál dr. Budapest	Bristol
Kauffer Viktor Pozsony	Bristol
Thebery Ferenc Géza Soroksár	Márkus
Geist Rudolf Wien	Triglav
Seckendorf William Németország	Wienerh.
Prosser Alois	Wienerheim
Hoffmann H. Budapest	Royal
Postnikoff Anna Moszkva	Neptum
Fokina Alexander Moszkva	Neptum
Bernát Ignác dr. Prossnitz	Hausner
Friess József Wien	Hausner
Ohlgieser Herugu Cernowitz	Habsburg
Székely Imre Szolnok	Habsburg
Füsst Ernő Wien	Habsburg
Grossmann Simon	Habsburg
Kanner Heinrich dr. Wien	Habsburg
Grüschl Sophie Wien	Habsburg
Rónay Ferdinánd Budapest	Istria
Dr. Kerekes O. Budapest	Istria
Seunig Károly Laibach	Istria
Mejac Iván Laibach	Istria
Lenese József Laibach	Istria
Zorn József Wien	Kolb
Adler Richárd Wien	Stefanie
Pancera István Nagykanizsa	Stefanie
Nagy Julia Budapest	Plesch
Bartók Ernő Budapest	Quarnero
Holitscher Ernő Budapest	Quarnero
Kovács Gyula Budapest	Quarnero
Hajdu Béla dr. Szeged	Strand H.
Bock Manó Budapest	Riviera
Bolanesca N. Bukarest	Al Mare
Gadány Lipót Budapest	Al Mare
Oscheschkowsky Stanislaw Péterv.	Al Mare
Diamant N. Wien	Breiner

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy az ujonnan átalakított, jól ismert

AL TAMBURINO

Via Lod. Kossuth (a postaépület mellett.) vendéglőt saját számlámra átvettem. Kitűnő konyha, isztriai és dalmát borok, Puntigam sör.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGADOK.

Számos látogatást kér

FRANCOVICH RÓBERT.

Fehérvarrást, műhimzést és egyéb női kézimunkákat

jutányos díjazás mellett elvégez minden ilyenemű munkákban jártas asszony. Szíves meghívásra rögtön odajön, vagy címet megad a kiadóhivatal.

KÖZGAZDASÁG.

+ Egy fiemei kereskedő a haditengerészet szállításáról. A magyar delegáció tengerészeti albizottságában Chorin Ferenc főrendiházi delegátus évek óta szóvá szokta tenni, hogy a közös haditengerészetnél a magyar ipar a szállításokban nem részesül olyan arányban, amely a kvóta szerint megilleti. Erre vonatkozóan egy fiemei nagykereskedő egyik fővárosi napilapban azt fejtegeti, hogy a haditengerészet tárgyilagosan jár el a szállítások kiadásában és ha a magyar ipar ott még sem érvényesülhet, ez a vasúti szállítási díjaknak tudható be. A mostani tarifafételek mellett a magyar ipari termékek nem tud versenyezni az osztrák ipar termékeivel. A hadseregszállítások kedvezményes díjtételeit a magyar szállítók is igénybe vehetik. Azonban az ugynevezett katonai díjtételek esakis hosszú vasúti vonalnál biztosítanak előnyt. Nálunk a haditengerészetnek küldött árut aránylag rövid távolságra szállítják a magyar államvasutak, majd egy darabon Divacea állomásig a déli vasut és onnan Póliáig az osztrák államvasutak. Ezen módon mindegyik vasúttársaság a maga rövid vonalára külön-külön számítja a katonai díjtételt és ezáltal annak haszna elenyészik. Ausztriában viszont a szállítók rendszerint hosszú vonalon szállítják áruikat és így a tarifakedvezmény révén jelentékeny megtakarítást érnek el. Ha lehetséges volna, hogy a magyar államvasutak a déli vasut és az osztrák államvasutak vonalára együttesen számítsanak a viteldíjt, akkor a hadseregszállításoknak adott kedvezmény olyan nagy volna, hogy a magyar áruk fölvehetnék a versenyt az osztrák iparral.

+ Ünnepek torlódása 1914-ben. A ketős ünnepek a kereskedelmi és hitelvilágban gyakran okoznak kellemetlenségeket. Különösen akkor, ha egy másik ünnepet megelőznek, vagy egy ilyen után következnek. Az 1914 év bővelkedik ilyen ünnepi torlódásokban. Így a jövő évben a husvétvasárnap és hétfő április 12 és 13-ikára esik, míg április 11-ike törvény szerint nemzeti ünnep, április 10-ike pedig nagypéntek, amely napon tudvalevőleg a kereskedelmi és tőzsdéi forgalom nagyrésztben szünetel. Az izraelita újévi ünnepek szeptember 21 és 22-ére esnek, ezeket megelőzi szeptember 20-án egy vasárnap. E szerint az izraeliták részére három napon át ünnep lesz. A legfontosabb, ultimora, szeptember 30-ára esik az izraelita engesztelő nap. Végül a háromnapos ünnepek közvetlenül követő december 27-ike egy vasárnapra esik. A kereskedővilág érdeke, hogy a figyelem most már ráterelődjék ezekre az ünneptorlódásokra, hogy azután fizetési kommissziók megállapításánál ez a körülmény szem előtt tartassék. A nagy izraelita ünnepeken az izraelita kereskedők üzleti helyiségei és irodái zárva vannak és így ezeken a napokon inkásszó nem eszközölhető, ami szeptember 30-án nagyon is érezhető lesz.

+ A keleti vasutak. A keleti vasutak kérdésének rendezéséről, illetőleg a bécsi megállapodásokról már irtunk. A monarchia ha nem is teljes, de igen súlyos vereséget

szenvedett, mert lényegében a francia álláspont jutott diadalra. Igaz, hogy a keleti vasutaknak azon a vonalain, amelyek Drinápolytól Konstantinápolyig és Lüle-Burgasztól Dedeagacsig vezetnek, a keleti vasúttársaság a mai formájában megmarad, de változás áll be éppen azokon a vonalakon, a mely reánk nézve a legfontosabbak s amelyek az új szerb és az új görög területeken visznek át, azonkívül a szaloniki—monasztiri vonal összes részvényeit megveszi Görögország, szóval államosítja ezt a vonalat. Azonkívül az ugynevezett jonction vonalról azt a 170 kilométert, amely bolgár területen megy át, Bulgária s azt a 17 kilométert, ami szerb területen megy át, Szerbia fogja megvásárolni. Az üzemet egy részvénytársaság fogja fenntartani, amelynek részvényeit egyharmad—egyharmad részben Ausztria-Magyarország, Franciaország és Szerbia, illetőleg Görögország veszi át. A részvénytársaság elnöke egy francia lesz, alelnöke egy osztrák, vagy magyar. Hogy a majorizálásnak eleje véteessék, a részvények zárólva lesznek. Nyilvánvaló azonban, hogy ez nem lesz képes érdekeinket teljesen megvédeni s azért az osztrák, illetőleg a magyar kormány ezt a megállapodást csak úgy fogja jóváhagyni, ha Ausztria-Magyarország külön is meg tud egyezni Szerbiával és Görögországgal, hogy az ő vonalaiken a monarchia érdekei megvédessenek. De a keleti vasutak kérdése még nem lesz rendezve azal sem, ha a monarchia és Szerbia közt létrejön is a teljes megegyezés, mert akkor még mindig hátra van Németország, Anglia és Oroszország, akiknek szintén jóvá kell hagyniok a keleti vasutak rendezésére nézve Ausztria-Magyarország, Franciaország, Szerbia és Görögország közt létrejött megállapodásokat. S ha ezek az államok is hozzájárultak, akkor lehet csak a kérdést a párisi nemzetközi pénzügyi konferencia tárgyalásai elé bocsátani. Ez a bizottság azonban csak január közepén ül össze tanácskozára. A keleti vasutak kérdése tehát még csak hosszú idő múlva nyer megoldást s addig egyáltalában nem tudhatjuk, hogy érdekeinket mennyiben tudtuk biztosítani.

+ Közszállítási furesságok. E címen ezt írja a Honi Ipar: A Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T. különböző festék-neműekre irt ki versenytárgyalást, mely december 10-én meg is tartatott. A pályázati hirdetményben nevezett társaság külön nyomtatással megjegyezte, hogy a szükséges mennyiségekről a vállalat fiemei irodája ad felvilágosítást. Mithogy a pályázathoz első kellők, hogy az ajánlattevő a szállítandó mennyiségek iránt legalább approximativé tájékozva legyen, a reflektánsok, tekintettel a rövid ajánlati határidőre, express leveleikben, továbbá sürgönyileg kérték a kilitásba helyezett felvilágosítást. A fiemei iroda azonban az összes kérdezősködőknek tudomásul adta, hogy a kívánt felvilágosítást meg nem adhatja, miután maga sem tudja, hogy a kiírás tárgyát iképező cikkekiből mennyi fog szükségeltetni.

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdőikkel).

ABBZIA Reichstrasse

Göz-, kádfürdők- és meleg tengeriviz fürdők.

Szobák 3. — koronától feljebb.

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Dr. Szegő Gyula

ügyvéd

irodáját az új Baccich-féle palotába
Riva Cristoforo Colombo 4. szám.
Telefon 7-01 és 14-23. helyezte át.

Szénüzlet nyitása.

A nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy az „Ilona fürdő” udvarában

—o SZÉNÜZLETET NYITOTTAM o—

hol is porosz valamint trifaili darabos kőszén bármilyen mennyiségben a legolcsóbb árak mellett, leolmozott zsákokban

házhoz szállítva

kapható. Megrendeléseket 13-92 és 13-93 telefonszámok alá kérek.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását.

Teljes tisztelettel

Kell Henrik

Giardino Pubblico - Etterem.

Csütörtökön, dec. 31-én kezdete este 8-kor

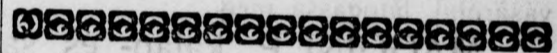
NAGY SZILVESZTER ESTÉLY!

Variétéi, zenekar-hangverseny, bál a nagy teremben. 300 darab ajándéktárgy ingyen kiosztása. Szabad bemenet.

Bucsa az ó-évtől, üdvözlés az új-évnél!

Számos látogatást kér

Barbis Angelo, tulajdonos.

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

December 15-től január 1-ig.

Kezdeté pontosan este fél 9 órakor.

Nagy művész-esték a szerződöttetett elsőrangú attrakciók fellépte.

MOZGÓ FÉNYKÉP.
Előadás után kabaré szabad bemenettel.

Butorok

Alkalmi vétel egész hálószoba berendezések vagy egyes butordarabok készpénzen vagy könnyen teljesíthető részletfizetésre is

HERSKOVITS S. butorkereskedőnél

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-08 szám.

—o—

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható **csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás** ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felírásu valódi drótlámpát

Hazai gyártmány!! Óvakodjunk utánzatoktól!!
Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T. Ujpest. 4.

Tungsramp lámpa darabja 1.20 K.

Elvállalja gáz- és villanyvilágítás, valamint vízvezeték bevezetését. Nagy raktár a gázvilágításhoz szükséges eszközökben, padlók, automobilon s más gépek részére való olajakban. Fichtolin készülékek, gázolin, petróleum és naftára járó gépek. Legújabb gyártmányok. Arusítás kicsinyben és nagyban igen jutányos árak mellett.

Kedvező fizetési feltételek.

BARBETTI ÁGOST - FIUME

Táviratcim: BARBETTI Via R. Sanzio. Telefon szám 14-55.

FIGYELEM!

Ha jó, tartós és elegáns kalapot, vagy sapkát akar vásárolni, látogassa meg

MAGGINI P. kalap- és sapkaraktárait

Corso 22 sz.

Via G. Leopardi 9 sz.

Kemény, formás és felülmulhatatlanul könnyű kitűnő minőségű nemezkalapok.

Trieszti és pólai divatu ujdonságok.

Horváth Ferencz - Fiume

Via Fr. Petrarca 4.

angol uri szabó műhelye

Készít uri öltönyöket a legújabb divat és mérsékelt árak mellett. Elfogad bárminemű tisztítást és javítást.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. vevő közönségnek, hogy

üveg- és porcellánárú üzletemet

áthelyeztem a volt fióküzletem helyiségebe, Via del Porto 1. sz. (a nagy vásárcsarnok közelében).

A helyiség teltömöttsége folytán az összes árukat leszállított áron adom el.

Kiváló tisztelettel
Korniczai I.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállítás dícsérő okmányokkal kitüntetve.
SZOBÁK 2 és 1 fél LIRÁTÓL FELJEBB.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHAZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

50 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kavéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknként BARCZA JENŐ hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címirás, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és csinos kivitelben vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott a „POLINNIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400)

DR. MAHLER

SANATORIUMA, ABBAZIA

üdülők részére

Ideális nyári tartózkodás. Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegvíz-gyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszerpanok, az összes ásványvizetek, toalettcikkei s szépitőeszközök stb. sfb.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

PECSINEI SZANATORIUM SUSAK-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadózók részére is. Modern berendezés. Kitűnő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes ellátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Fejvilágításokat nyújt

Telefon 500.

Táviratok: SANATORIJ - SUSAK. Az igazgatóság,

Underwood, a legjobb és legolcsóbb írógép, képvisellete és raktára.

Amerikai irodabutorok, a modern üzletvezetés nélkülözhetetlen segédeszközei, olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Írógép- alkatrészek és kellékcikkek nagy választékban.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Mohovich C. A. Fiume

Piazza del Commercio 6. szám. Telefon 10-54.

Padjen József - Fiume

Via E. De Amicis 6 sz. Telefon 221. Via G. Carducci 8 sz. Telefon 14-54.

Nagy raktár kő- és faszénben, vágott fában és kőolajban.

Elárúsítás kicsinyben és nagyban. Házhozszállítás. Nérsekelt árak. Nagyobb megrendeléseknél engedmény.